

ДИАЛОГ КАК ЗАЛОГ ФОРМИРОВАНИЯ МОРАЛЬНЫХ ИМПЕРАТИВОВ СОВРЕМЕННОГО ЧЕЛОВЕКА

Количева Т. В.,

Український державний університет залізничного транспорту, м. Харків

Аннотация. Современный человек проживает жизнь в изменчивом обществе, и на его мировоззрение влияют особенности информационных технологий, и, кроме того, особенности коммуникаций. Можно видеть, что диалогический принцип организации человеческого мышления имеет определенное влияние на моральные императивы современного человека. Это происходит вследствие «вживания» в совсем разные, иногда противоречивые позиции, а также, возможности сохранить свою идентичность, используя разные ракурсы углубления в нее.

Ключевые слова: диалог, моральный императив, полифоничность, субличность, идентификация.

Вступ. Моральні імперативи сучасної людини є не тільки стійкими елементами у пануванні над картиною світу, в також, є засобами для адаптації людини до життя у суспільстві. Сучасна людина проживає життя у мінливому суспільстві, і на її світогляд впливають особливості інформаційних технологій, і, крім того, особливості комунікацій. Сучасна людина існує не просто при участі впливу, комунікацій, а у безпосередньому діалозі з суспільством, спільнотою людей, іншої людиною.

Метою дослідження у зв'язку з цим є визначення ролі діалогу у формуванні моральних імперативів сучасної людини.

Результати досліджень та їх обговорення. Ідея про особливу роль діалогу була заявлена ще Сократом. Також, значний внесок у розвиток філософії діалогу мав М. Бубер. Як відмічають дослідники при Люблинському Католицькому університеті Іоанна Павла II, «ідея людини діалогічної здається абсолютно непротирічною. А ось діалогічність як принцип організації людського мислення — менш очевидна думка» [3, с. 12]. Якщо ретельно спостерігати за якістю людської думки, то можна бачити, що навіть у процесі живого мислення індивід враховує участь або реального, або уявного Іншого.

Індивід здатен ідентифікувати себе з Іншим, спрогнозувати можливі реакції Іншого, і залежно від цього, будувати свою думку. Людина може проявляти у своїй поведінці декілько субособистостей, які можуть втілювати різні зразки поведінки, продиктовані різними системами морально-етичних цінностей.

При дослідженні ролі діалогу, у формуванні моральних імперативів наводиться такий приклад М. Бахтіна: «Проаналізував романи Ф. Достоєвського, він висунув припущення, що не було одного автора, який керував би усіма героями, які, у свою чергу, підкорялись би його баченню — герої слугували відображенням багатьох різних точок зору та світів думка [3, с. 13]. М. Бахтін формулює

ідею поліфонічності голосів, яка потім була у основі концепції діалогічної самості Херманс і Кемпен. Ця концепція передбачає, що загальна структура особистості складається з діалогу автономних позицій. Кожна позиція втілена окремою субособистістю. Взаємодія між субособистостями трансформує систему самості людини. Ця взаємодія може відбуватись різними способами: зміна значущості того чи іншого голосу, поєднання нових позицій. Діалогічна самість розкриває діалогічність як принцип організації людського мислення.

Можна бачити, що діалогічний принцип організації людського мислення має певний вплив на моральні імперативи сучасної людини. Це відбувається внаслідок можливості «вживання» в зовсім різні, інколи протирічні позиції, можливості зберегти свою ідентичність, з різних ракурсів поглиблення в неї.

Моральні імперативи сучасної людини мають в собі діалогічну основу, яка ґрунтується на психологічних, соціальних, культурних засадах. Крім того, діалогічна модель особистості змінює процес спілкування між людьми, і робить його відвертим [1, с. 26]

Основи внутрішньої діалогічної активності залежать як від особистісних якостей людини, так і від зовнішнього діалогу. За висловлюваннями автора Ф. Фанча, що досліджує явище діалогу з точки зору доцільності та результату, «діалог — це діяльність, що точно спрямована на те, щоб отримувати все більш ясну картину, що знаходиться у певній галузі. Ми прагнемо знайти підхід до чогось, але до чого ми с початку не знаємо» відвертим [2, с. 153]. Автори М. Б. Лігоріо та П. Спандаро відкривають поняття «цифрових ідентичностей», що пов'язано з інформаційним простором: «Динамічна пророда самості найбільш очевидна у онлайн-комунікації. Кібер-простір стимулює процес створення самості та її змін» [3, с. 153].

Висновки. Тобто, саме феномен діалогу є притаманним людській свідомості взагалі, як у ракурсі зовнішньої форми прояву, вираження думки, так і у ракурсі діалогічної самості. Така побудова свідомості дозволяє пролити світло на питання про моральні імперативи у сучасному світі.

Список джерел інформації.

1. М.Ю. Коноваленко Обман в деловом общении. Методы диагностики. – Ростов н/Д: Феникс, 2005. – 224 с.
2. Ф.Фанч. Преобразующие диалоги / Ф.Фанч. - Киев: Вист-С. – 379 с.
3. Реконструкция субъективной реальности. Психология и лингвистика / Х.: Изд-во Гуманитарный Центр, 2010. – 172 с.